

О. Масного оунівець Яків Підлубний переховувався у своєї тітки Пугач в с. Ємилівка (тоді Голованівського району), до нього приходив Олександр і розповідав про свій загиб. Як тільки «Красная» армія «асвабділа» Голованівський район, Олександр Масний разом зі своїм односельцем Яковом Підлубним комуністичною владою був призваний у діючу «РККА» (Робоче-крест'янська красна армія) та скерований на фронт у 110 дивізію. Із березня 1944 року по грудень 1945 року він знову служив у Советській армії, воював до завершення війни з німцями та японцями, отримав три поранення та орден «Краснай звезди» і кілька медалей. Після закінчення війни вступив на навчання у Вінницький медичний інститут, але в 1947 році вимушений був переїхати з м. Вінниця до м. Чернівці, бо по справі Лебединки советські каральні органи почали вже судити і садити українських патріотів. Масний листувався з ОУНівцем Підлубним, який переховувався від кагебістів на Росії у м. Іркутськ (востаннє восени 1947 р. з м. Чернівці). Арештувало Масного 26.02.1948 року УМГБ Чернівецької області. На час арешту освіта незакінчена вища, проживав у м. Чернівці, студент медінституту. Звинувачувався у членстві в ОУН та УПА, розповсюдженні української націоналістичної літератури та агітації за вступ до загонів УПА. Засуджений 16.07.1948 р. трибуналом Одеського військового округу до 15 років ув'язнення з позбавленням прав на 5 років та конфіскацією майна.

Після програної війни за волю України Олександр Масний переховувався подалі від місць своїх бойових дій, забрався аж у далекі Чернівці, сподіваючись, очевидно, що на нього, як на східняка, не зверне свою увагу недремне око КГБ. Він дійсно був із криці, бо нікого не видав зі своїх побратимів, і лише свідчення інших учасників українського визвольного руху тих часів проливають світло на його героїчний чин.

Реабілітували його лише в незалежній Україні 29.07.1994 року.

ВИНИКНЕННЯ АМБУЛАТОРНОЇ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ

Літвак А. І.

м. Одеса

Датою зародження інституту дільничних лікарів називають 1884 рік, коли в Петербурзі було уперше створено 25 ділянок, на кожній з яких працював лікар, який за рахунок місцевого бюджету надавав безплатну допомогу населенню. У Одесі безкоштовна медична допомога бідному населенню за рахунок міської казни спочатку здійснювалась спеціальними лікарями тільки в період епідемій, починаючи з 1867 р., коли постановою міської думи дозволялося робити розрахунок з 18 лікарями, зайнятими приватною практикою. У 1868 р. лікарська допомога бідному населенню була обмежена 120 квитками на отримання безкоштовної медичної допомоги – поради від лікаря і видача ліків. Наступного року таких квитків було виділено 300. У 1876 р. за пропозицією проф. Богдановського було вирішено фінансувати з міського бюджету трьох лікарів для бідних, хоча його пропозиція торкалася шести лікарів, але цьому проекту не судилося відбутися. Лише через тридцять років після перших пропозицій про створення постійно діючої системи медичної допомоги населенню міста за рахунок коштів міського бюджету, вони були реалізовані у 1892 р. Для виконання цього завдання було запрошено десять лікарів, розподілених по місту відповідно до поліцейських відділків, тому й назва їх була «дільничний». За перших п'ять з половиною місяців функціонування усіх одеських дільничних лікарів для бідних була надана допомога 19 062 хворим, у тому числі 3521 особам вдома. Повторних відвідувань було здійснено 16 733, у тому числі вдома 3127. Разом з лікувальною, проводилася профілактична робота. Поза лікарняна медична допомога (амбулаторна і вдома) малозабезпеченому населенню на підставі моделі дільничних лікарів крім Одеси також з'явилася у Києві, Харкові (1892 р.), Миколаєві (1895 р.). Факти свідчать, що епідемії були вирішальним фактором створення інституту дільничних лікарів для бідних, для захисту населення від хвороб і проведенню протиепідемічних і запобіжних профілактичних заходів. В основу діяльності дільничних лікарів для бідних було покладено принципи: наближення лікаря до місця проживання населення, безкоштовна і доступна допомога в будь-який час, забезпечення безплатності лікування і лікувальних засобів за рахунок бюджетів міст, що утворювались за рахунок податків. Відбувався поступовий перехід до безплатної медичної допомоги за соціальною ознакою – бідністю. При створенні амбулаторної медичної допомоги особливо важливим фактором виявилась безплатність медичних послуг, що стає стрижнем розвитку громадської медицини і всієї системи охорони здоров'я, що забезпечує доступність медичної допомоги населенню.